

Euroopa
Inimõiguste
Kohus

50 KÜSIMUST EIÕK KOHTA

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

50 küsimust
EIÕK kohta

Euroopa inimõiguste konventsioon

1 Millal võeti Konventsioon vastu?

Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioon, mis on enam tuntud „Euroopa inimõiguste konventsiooni“ nime all, allkirjastati 4. novembril 1950 Roomas ning see jõustus 3. septembril 1953.

Konventsiooniga kehtestati teatud Inimõiguste ülddeklaratsioonis sätestatud õigused ning asutati rahvusvahelise kohtuorgan, mille ülesandeks sai kohtumõistmine nende riikide üle, kes ei täida rahvusvahelisi kohustusi.

2 Mida tähendab Konventsiooni lisaprotokoll?

Konventsiooni protokoll on tekst, mis lisab esialgsele Konventsioonile ühe või mitu täiendavat õigust või muudab Konventsiooni teatud sätteid.

Protokoll, mis täiendab Konventsiooni õigusi, on siduv ainult nende riikide suhtes, kes on selle allkirjastanud ning ratifitseerinud. Riik, kes on ainult allkirjastanud protokolliga seda ratifitseerimata, ei ole nende sätetega seotud.

Tänaseks on vastu võetud 14 lisaprotokoll.

3 Millised õigused on Konventsiooniga kaitstud?

Riigid, kes on Konventsiooni ratifitseerinud ehk osalisriigid, on võtnud endale kohustuse tagada ja kindlustada igaühele oma jurisdiktsiooni all, kaasa arvatud välismaalastele, Konventsioonis toodud kodaniku- ja poliitilised põhiõigused.

Konventsiooniga tagatud õiguste ja vabaduste seas on õigus elule, õigus õiglasele õigusemõistmisele, õiguse era- ja perekonnaelu kaitsele, mõtte-, südametunnistuse ja usuvabadus ning omandikaitse. Konventsioon keelab piinamise ja ebainimliku või alandava kohtlemise või karistamise, sunniviisilise töö, meelevaldse ja ebaseadusliku kinnipidamise ning diskrimineerimise Konventsiooniga tagatud õiguste ja vabaduste kasutamisel.

4 Kas Konventsioon areneb?

Jah. Konventsioon areneb eelkõige tema sätete tõlgendamise kaudu Euroopa Inimõiguste Kohtu poolt. Kohus on läbi oma pretsedendiõiguse teinud Konventsioonist elava instrumendi – ta on esialgselt vastuvõetud Konventsioonis toodud õigusi ja nende kohaldamisala laiendanud ja rakendanud neid olukordades, mida ei osatud varem ette näha.

Konventsioon on arenenud ka protokollide ning nendes sisalduvate õiguste lisamisega: näiteks juulis 2003 jõustunud Protokoll nr. 13, mis näeb ette igasuguse surmanuhtluse kaotamise, või aprillis 2005 jõustunud Protokoll nr. 12, mis näeb ette diskrimineerimiskeelu.

Käesolev dokument on koostatud Kohtu avalike suhete osakonna poolt ning ei ole Kohtule siduv. Selle dokumendi eesmärgiks on pakkuda Kohtu töö kohta üldinformatsiooni. Täpsemat informatsiooni võib leida kantselei poolt väljaantud dokumentidest Kohtu koduleheküljel www.echr.coe.int.

© European Court of Human Rights, 2021

European Court of Human Rights
Council of Europe
67075 Strasbourg cedex
France

5 Kas siseriiklikud kohtud on kohustatud Konventsiooni kohaldama?

Konventsiooni esmane eesmärk on selle kohaldamine siseriiklikul tasemel. See on inkorporeeritud osalisriikide seadusandlusesse, kes on võtnud omale kohuseks Konventsioonis toodud õigusi kaitsta. Siseriiklikud kohtud peavad seega Konventsiooni kohaldama. Vastasel juhul võib Euroopa Inimõiguste Kohus leida, et riik on rikkunud oma kohustust õiguste ja vabaduste kaitsmisel.

Euroopa Inimõiguste Kohus

6 Milline on Kohtu koosseis?

Kohtunike arv Kohtus võrdub Konventsiooni osalisriikide arvuga.

7 Kuidas valitakse Kohtusse kohtunikke?

Kohtunikud valib Euroopa Nõukogu parlamentaarne assamblee iga riigi poolt esitatava kolme kandidaadi seast. Nende ametiaeg on üheksa aastat uuesti valimise võimaluseta.

8 Kas kohtunikud on tõepoolest sõltumatud?

Kuigi kohtunikud on valitud igast konkreetsest riigist, ei esinda nad oma päritoluriiki, vaid otsustavad asju iseenda nimel. Nad on täiesti sõltumatud ning

ei tohi tegeleda millegi sellisega, mis on vastuolus sõltumatuse ja erapooletuse nõudega.

9 Kas kohtunikud otsustavad ka oma päritolumaas asju?

„Rahvuskohtunikud“ ei otsusta kunagi oma päritolumaas asju ainuisikuliselt. Erandjuhtudel võivad nad osaleda komitee koosseisus. Seitsmeliikmelises kojas ja seitsmeteistkümneliikmelises suurkojas osaleb aga „rahvuskohtunik“ alati.

10 Mis on kantselei ja millega ta tegeleb?

Kantselei on üksus, mis abistab Kohut administratiivses ja juriidilises töös. Ta koosneb juristidest, kantselei- ja tehnilistest töötajatest ning tõlkidest.

11 Milline on Kohtu eelarve?

Kohtu kulud kantakse Euroopa Nõukogu eelarvest, mida finantseerivad liikmesriigid vastavalt oma rahvaarvu ja SKP suurusele.

Eelarve katab palgakulud kohtunikele, ametnikele ja mitmed muud kulud (IT, ametireisid, suulised ja kirjalikud tõlked, väljaanded, esinduskulud, õigusabi, tõendite kogumised kohapeal jms.)

12 Kas Kohtu koosseis muutub olenevalt asjast?

Jah, Kohtu asju otsustab üks neljast põhilisest koosseisust.

Ilmselt vastuvõetamatud asjad vaatab läbi kohtunik ainuisikuliselt.

Kolmeliikmeline kohtunike komitee võib ühehäälselt otsustada asjade vastuvõetavuse ja sisu üle küsimustes, kus on välja kujunenud kindel kohtupraktika. Kaebus võidakse suunata ka seitsmeliikmelisele kojale, kes otsustab asja vastuvõetavuse ja sisu üle häälteenamusega.

Erakorraliselt arutab 17-liikmeline suurkoda asju, mille koda on suurkojale loovutanud, või kui on rahuldatud asjaosalise taotlus, et suurkoda vaataks läbi koja poolt sisuliselt lahendatud asja.

13 Mis vahe on kojalt ja sektsioonil?

Sektsioon on administratiivne üksus ning koda on sektsiooni sees olev õigustmõistev üksus (kohtukoosseis).

Kohtus on viis sektsiooni, mille sees on kojad (koosseisud). Igal sektsioonil on president, asepresident ning kohtunikud.

14 Kuidas moodustatakse kodasid ja suurkodasid?

Koda koosneb sektsiooni presidendist, kuhu asi on määratud, „rahvuskohtunikust“ (kohtunik riigist, mille vastu kaebus on esitatud) ning viiest kohtunikust, kelle määrab sektsiooni president rotatsiooni alusel.

Suurkoda koosneb Kohtu presidendist, asepresidentidest, sektsioonide presidentidest ning rahvuskohtunikust ja teistest loosiga määratud kohtunikest. Kui asi on edastatud uueks arutamiseks suurkojale, siis ei otsusta asja enam ükski eelnevas koja koosseisus asja arutanud kohtunik.

15 Millal vaatab asja läbi suurkoda?

Menetluse alustamiseks suurkojas on kaks võimalust: asjaosaliste taotlus või koja poolt pädevuse loovutamine.

Asjaosalised võivad peale koja poolt tehtud sisulist otsust taotleda asja läbivaatamist suurkoja poolt. Sellised taotlused rahuldatakse erandjuhul. Suurkoja kolleegium otsustab, kas asi saadetakse suurkojale edasi uueks läbivaatamiseks või mitte.

Erandjuhtudel võivad kojad loobuda pädevusest suurkoja kasuks. Koda, kuhu asi arutamisele määratud, võib enne otsuse langetamist loobuda pädevusest suurkoja kasuks juhul, kui kohtuasi tekitab kojas tõsise küsimuse, mis mõjutab Konventsiooni tõlgendamist või kui küsimuse lahendusel võib olla tulemus, mis ei riimu Kohtu varasema otsusega.

16 Kas kohtunikud võivad keelduda asja otsustamast?

Jah. Neil on lausa kohustus seda teha, kui nad on antud asjaga olnud eelnevalt ükskõik millisel moel seotud. Seda nimetatakse taandumiseks. Sel juhul kohtunik asendatakse teise kohtunikuga ning kui taandunud kohtunikuks on rahvuskohtunik, siis määratakse tema asemel *ad hoc* kohtunik.

17 Mida tähendab ad hoc kohtunik?

Juhul, kui rahvuskohtunik ei saa asja otsustamises osaleda, astub tagasi või taandatakse asja arutamisest, nimetab

vastava riigi valitsus ametisse *ad hoc* ehk „ühekordse“ kohtuniku.

18 Milline on Kohtu pädevus?

Kohus ei saa võtta asju arutamiseks omal algatusel. Euroopa Inimõiguste Konventsiooni väidetavaid rikkumisi käsitletakse ainult üksikisikute, isikute gruppide või riikidevaheliste kaebuste põhjal.

EIÕK menetlus

19 Kes saab Kohtusse kaebuse esitada?

Konventsioonis tehakse vahet kahte liiki kaebustel:

Individaalkaebustel, mida võib esitada iga üksikisik, isikute grupp, ettevõtte või mittetulundusühing, kelle õigusi on rikutud; ning riikidevahelistel kaebustel, mida võib esitada üks riik teise vastu.

Kohtu asutamisest alates on praktiliselt kõik kaebused Konventsiooni rikkumise peale esitatud kohtule individaalkaebajate poolt.

20 Kelle vastu kaebused esitatakse?

Kaebusi saab esitada vaid ühe või mitme riigi vastu, kes on Konventsiooni ratifitseerinud ning on kaebaja arvates oma Konventsioonijärgseid kohustusi rikkunud. Kaebused, mis esitatakse näiteks kolmandate riikide

või üksikisikute vastu, tunnistatakse vastuvõetamatuks.

21 Kuidas kaebust Kohtule esitada?

Üksikisik võib kaebuse esitada ise ning advokaadi abi ei ole menetluse algstaadiumis vajalik. Piisab täidetud avalduse blanketi ja vajalike dokumentide saatmisest Kohtule. Kaebuse registreerimine Kohtu poolt ei ole aga garantiiks, et asi tunnistatakse vastuvõetavaks ning et teda saadab sisuline edu.

Konventsiooniga loodud süsteem tagab Kohtule „lihtsa“ juurdepääsu, võimaldades kaebuse esitada igaühel, isegi kui ta elab liikmesriigi äärealal või tal puuduvad vajalikud materiaalsed vahendid. Eeltoodut arvestades ei ole vajalik maksta kohtulõivu.

22 Millised on individuaal- ja riikidevahelise kaebuse erinevused?

Põhiosa kaebustest on Kohtule esitatud üksikisikute poolt. Riik võib samuti esitada kaebuse teise riigi vastu – seda kutsutakse riikidevaheliseks kaebuseks.

23 Kas Kohtusse pöördumiseks on vaja leida advokaat?

Kohtusse pöördumiseks ei ole menetluse algstaadiumis advokaati vaja – igaüks võib Kohtusse pöörduda otse. Advokaadi abi on vaja siis, kui Kohus on küsinud vastustaval valitsuselt tema seisukohti kaebuse kohta. Alates sellest menetlusstaadiumist on võimalik vajadusel taotleda õigusabi.

24 Kes võib olla Kohtus esindajaks?

Eraldi nimekirja advokaatidest, kes võivad Kohtusse esitada kirjalikke või suulisi avaldusi, ei ole. Kaebuse esitajat võib esindada iga advokaat või õigusasjatundja, kellel on ükskõik millises Konventsiooni osalisriigis oma ametialal tegutsemise õigus, või isik, kes on saanud selleks loa koja presidendilt.

25 Millised on erinevad menetlusstaadiumid Kohtus?

Kohtus on kaks põhilist menetlusstaadiumit: vastuvõetavuse staadium ning asja sisulise lahendamise staadium (s.o. antakse hinnang kaebusele). Avaldust käsitletakse mitmes etapis.

Ainuisikuliselt asju läbivaatav kohtunik tunnistab kaebuse vastuvõetamatuks kui vastuvõetamatus on algusest peale selge; see otsus edasikaebamisele ei kuulu.

Komitee teeb lõpliku otsuse nii vastuvõetavuse kui ka sisu kohta asjades, kus on välja kujunenud kindel kohtupraktika.

Koda teavitab kaebusest vastustavat Valitsust ja palub esitada oma seisukohad. Kirjalikke seisukohti esitavad mõlemad pooled. Seejärel otsustab Kohus, kas korraldada asjas suuline kuulamine, kuid üldiselt on see erand, arvestades kaebuste suurt hulka. Seejärel teeb koda sisulise otsuse, mis jõustub kolme kuu pärast, kui kaebuse esitaja või vastustav valitsus ei taotle asja uut läbivaatamist suurkoja poolt.

Juhul, kui suurkoja kolleegium otsustab suunata asja suurkojale uueks läbivaatamiseks, korraldatakse vajadusel

avalik kuulamine. Suurkoja otsus on lõplik.

26 Millised on vastuvõetavuse kriteeriumid?

Selleks, et Kohus tunnistaks kaebuse vastuvõetavaks, peab ta vastama teatud vastuvõetavuse tingimustele, vastasel juhul ei võeta asja arutamisele.

Kohus saab kaebust arutada ainult siis, kui siseriiklikud õiguskaitsevahendid on ammendatud, teisiti öeldes peavad üksikisikud olema esitanud oma kaebused vastava riigi kohtutesse kuni kõrgeima võimaliku astmeni välja. Sel moel on riigile antud eelnev võimalus lahendada väidetav rikkumine siseriiklikul tasemel.

Kaebuse esitaja võib väita ühe või mitme Konventsiooniga tagatud õiguse rikkumist. Kohus ei saa käsitleda muude õiguste rikkumisi.

Kaebus tuleb esitada nelja kuu jooksul arvates viimasest asjas tehtud kohtuotsuse jõustumise kuupäevast, mis on tavaliselt riigi kõrgeima kohtu otsuse kuupäev.

Kaebuse esitaja peab olema otseselt ja isiklikult Konventsiooni rikkumise ohver ja ta peab olema kandnud märkimisväärset kahju.

Ei tohiks unustada, et kaebusi saab esitada ühe või mitme Konventsiooni osalisriigi vastu ja mitte kolmandate riikide ega teiste üksikisikute vastu.

27 Kas mittetulundusühingud või riigid võivad menetlusest osa võtta?

Jah. Nii mittetulundusühingud kui ka riigid saavad esitada kaebusi. Nad võivad asjas osaleda ka Kohtu presidendi loal kolmanda osapoolena.

28 Mida tähendab kolmanda osapoole osalemine?

Kohtu president võib lubada mõnel teisel isikul peale kaebuse esitaja või mõnel teisel Konventsiooni osalisriigil peale vastustaja riigi osaleda menetluses. Seda kutsutakse kolmanda osapoole sekkumiseks. Vastav isik või riik saab õiguse esitada seisukohti ja osaleda avalikul kuulamisel.

29 Kas Kohus saab määrata eksperte või koguda tõendeid tunnistajatelt?

Jah, ainult erandjuhtudel. Kohus võib asja uurimise enda peale võtta ja sõita kohapeale tõendeid koguma.

Aeg-ajalt nimetab Kohus eksperte, näiteks selleks, et kontrollida vanglas viibiva kaebaja tervist.

30 Kas Kohus korraldab avalikke kuulamisi?

Põhiliselt on Kohtu menetlus kirjalik, kuid mõnikord otsustatakse teatud asjades korraldada avalikke suulisi kohtuistungeid.

Suulised kohtuistungid toimuvad Inimõiguste Palees Strasbourg'is. Üldjuhul on nad avalikud, välja arvatud

siis, kui koja või suurkoja president õigusmõistmise huvides otsustab teisiti. Ajakirjandusel ja avalikkusel lubatakse tavaliselt suulistel kohtuistungitel osaleda, neil on vastuvõtulauas vaba lihtsalt näidata oma isiku- või ajakirjanikutunnistust. Kõiki suulisi kohtuistungeid filmitakse ja kantakse üle Kohtu koduleheküljel interneti vahendusel algusega kell 14.30 (kohalik aeg).

31 Mida tähendavad esialgsed vastuväited?

Esiialgsed vastuväited on vastustaja Valitsuse poolt esitatavad argumendid vastuseks kaebajale, miks ei peaks asja sisulisest küljest käsitlema.

32 Mida tähendab sõbralik lahendus?

Sõbralik lahendus on pooltevaheline kokkulepe, mis lõpetab kaebuse menetluse. Kui pooled on otsustanud sellise lahenduse kasuks, siis tähendab see tavaliselt seda, et vastustaja Valitsus tunnustab rikkumist ning hüvitab selle kaebajale teatud summa raha maksmisega. Pärast sõbraliku kokkuleppe tingimuste läbivaatamist, ning kui inimõiguste kaitse vajadus ei nõua menetluse jätkamist, arvab Kohus kaebuse oma asjade nimistust välja.

Kohus julgustab alati pooli sõlmima sõbralikku kokkulepet. Juhul kui kokkulepet ei saavutata, asub Kohus kaebuse sisulise läbivaatamise juurde.

33 Kas Kohus saab rakendada ajutisi meetmeid?

Juhul kui Kohus saab sellise palve, võib ta nõuda, et riik peab rakendama ajutisi meetmeid enne, kui ta asub asja läbi vaatama. Tavaliselt tähendab see, et riik peab mingit tegevust vältima, näiteks mitte saatma isikut tagasi sellisesse riiki, kus tema elu või tervis satuks ohtu.

34 Kas Kohtu nõupidamised on avalikud?

Ei ole. Kohtu nõupidamised on alati kinnised.

35 Kas riigid on keeldunud koostööst Kohtuga?

On olnud juhtumeid, mil riik on Kohtule kaebuse läbivaatamiseks vajaliku informatsiooni või dokumentide esitamist vältinud või sellest koguni keeldunud.

Sellistel juhtudel võib Kohus leida, et riik on rikkunud Konventsiooni artiklit 38, mis nõuab riigilt igakülgse abi osutamist Kohtule.

36 Kui kaua Kohtu menetlus tavaliselt kestab?

Menetluse pikkust pole võimalik täpselt öelda.

Kohus üritab kaebused läbi vaadata kolme aasta jooksul alates nende esitamisest, kuid mõningate asjade puhul võtab läbivaatamine kauem ja teiste puhul jälle vähem aega.

Menetluse pikkus Kohtus sõltub asjast, asja läbivaatava Kohtu koosseisust,

poolte hoolsusest Kohtule informatsiooni esitamisel ning paljudest teistest teguritest, näiteks kas korraldatakse suuline kohtuistung või suunatakse asi läbivaatamiseks suurkojale.

Mõningate asjade puhul on võimalik kiire menetlus eelisjärjekorras, eriti kui kaebajat ähvardab otsene füüsiline oht.

Kohtu otsused

37 Milliseid otsuseid Kohus teeb?

Otsuseid kaebuse vastuvõetavuse kohta teevad kohtunikud ainuisikuliselt, komiteed või kojad. Need põhinevad vaid vastuvõetavuse kriteeriumitel ning mitte kaebuse sisul. Koda otsustab üldiselt nii vastuvõetavuse kui ka sisu üle samaaegselt; sellistel juhtudel teeb Kohus sisulise otsuse.

38 Kas Kohtu otsused on riikidele siduvad?

Riigid, kelle suhtes Kohtu otsus on tehtud, on otsusega seotud ning peavad seda täitma. Euroopa Nõukogu Ministrite Komitee jälgib Kohtu otsuste täitmist, eelkõige Kohtu poolt määratud hüvitise maksmist kaebajale.

39 Kas Kohtu sisulisi otsuseid saab vaidlustada?

Otsused vastuvõetamatuse kohta, samuti komitee ja suurkoja sisulised otsused on lõplikud ning neid ei saa vaidlustada. Kodade sisulisi otsuseid saab

vaidlustada suurkojas kolme kuu jooksul otsuse avaldamisest. Suurkoja kohtunike kolleegium otsustab, kas võtta asi uuesti läbivaatamiseks või mitte.

40 Kuidas täidetakse Kohtu sisulisi otsuseid?

Juhul, kui Kohus on leidnud oma sisulises otsuses rikkumise, saadab ta asja edasi Euroopa Nõukogu Ministrite Komiteesse, kes otsustab koos vastustava riigi ja kohtuotsuste täitmist koordineeriva osakonnaga, kuidas otsust täita ning vältida edaspidiseid Konventsiooni rikkumisi. See tähendab üldmeetmete rakendamist ehk eelkõige siseriikliku seadusandluse muutmist ning vajadusel ka individuaalmeetmete rakendamist.

41 Millised tagajärjed on sisulisel otsusel, kus leitakse rikkumine?

Juhul, kui leitakse vastustaja riigi suhtes rikkumine, peab ta garanteerima, et edaspidi sarnaseid rikkumisi ei toimuks, vastasel juhul võib Kohus leida uue rikkumise. Mõningatel juhtudel tuleb riikidel oma seadusandlust muuta nii, et see oleks vastavuses Konventsiooni nõuetega.

42 Mida tähendab õiglase hüvitis?

Juhul, kui Kohus leiab Konventsiooni rikkumise ning kaebaja on kandnud kahju, mõistab Kohus välja õiglase hüvituse ehk teatud rahasumma kantud moraalsete ja/või varaliste kahjude korvamiseks. Ministrite Komitee jälgib, et kõik Kohtu poolt välja nõutud summad ka kannatanuni jõuaksid.

43 Mida tähendab juhtiv kaasus?

Viimastel aastatel on Kohus välja töötanud uue protseduuri massiliselt saabuvate samatüübiliste kaebuste menetlemiseks – teisiti öeldes „süsteemsetes probleemides“, mis tulenevad siseriikliku seadusandluse mittevastavusest Konventsiooni nõuetele.

Kohus on uut menetlust kasutades võtnud läbivaatamisele ühe või mitu kaebust ning ülejäänud samasuguste kaebuste otsustamise lükanud edasi (teisiti öeldes menetluse peatanud). Pilootkaasuses otsuse tegemisel kutsub ta Valitsust üles viima siseriiklik õigus vastavusse Konventsiooni nõuetega ning kirjutab ette nõutavad üldmeetmed. Seejärel menetleb ta ülejäänud sarnaseid asju.

44 Mida tähendab eriarvamus?

Kohtunikud võivad soovi korral avaldada oma eriarvamuse asjas, mille arutamisel nad on osa võtnud ning see lisatakse sisulise otsuse juurde. Eraldi arvamus selgitavad nad, miks nad hääletasid samamoodi kui enamus, kuid enamusest erinevatel põhjustel (nõustuv arvamus), või vastupidiselt, miks nad enamusega ei nõustu (lahkarvamus).

Kohtu tegevus

45 Kui palju kaebusi Kohtule esitatakse?

Kohus on oma edu ohver, sest igal aastal esitatakse üle 50,000 uue kaebuse.

Kohtu teatud otsuste järeldimid ning kasvav tunnustus tema tööle osalisriikide kodanike seas mõjutavad tuntuvalt igal aastal esitatavate kaebuste arvu.

46 Milliseid õigusi puudutab enamik kaebusi?

Alates Kohtu loomisest on umbes pooltes kaebustest leitud Konventsiooni artikli 6 rikkumine, mis puudutab õiglast õigusemõistmist ja selle pikkust. 58% Kohtu poolt leitud rikkumistest puudutab artiklit 6 või Protokoll nr. 1 artiklit 1 (vara kaitse). Umbes 11% asjadest on Kohus leidnud tõsiseid rikkumisi, mis puudutavad Konventsiooni artikleid 2 ja 3 (õigus elule ning piinamise ja ebainimliku või alandava kohtlemise keeld)

47 Kas ajutiste meetmete rakendamine on efektiivne?

Olgugi, et enamik riike järgib Kohtu ettekirjutusi ajutiste meetmete rakendamiseks, on tulnud ette, et mõned riigid on jätnud need täitmata. Tõenäoliselt leiab Kohus nende riikide puhul, et nad on oma Konventsiooni artiklist 34 tulenevaid kohustusi rikkunud (individuaalkaebuste esitamise õigus).

48 Kas Kohus tegeleb ühiskonna probleemidega?

Kohus on tõesti pidanud tegelema paljude probleemidega, mida ei olnud võimalik ette näha Konventsiooni allkirjastamisel 1950. aastal. 50 aasta jooksul on Kohtu otsused olnud seotud mitmete ühiskonna probleemidaga, näiteks abordiga seotud küsimused, enesetapule kaasaaitamine, isiku täielik läbiotsimine, orjastamine, anonüümselt sünnitatud lapse õigus teada oma päritolu, islamiusuliste rätiku kandmine koolides ja ülikoolides, ajakirjanike allikakaitse, mustlaste diskrimineerimine ning keskkonnaprobleemid jpt.

Kohtu tulevik

49 Mida tähendab Protokoll 14?

Protokoll 14, mille eesmärk on kindlustada Kohtu pikaajaline efektiivsus kaebuste optimaalse filtreerimise ja menetlemise kaudu, näeb ette uued kohtukoosseisud, mis võivad lihtsaid asju otsustada, uue vastuvõetavuse kriteeriumi („märkimisväärse kahju“ kandmine kaebaja poolt) ning kohtunike ametiaja pikendamise üheksa aastani ilma tagasivalimise võimaluseta. Protokoll jõustus 1. juunil 2010.

50 *Millised on reformiplaanid?*

Lisaks Protokollile nr. 14 on vajalik Konventsiooniga loodud süsteemi uus reform. Nimekatest juristidest moodustatud Tarkade Meeste Nõukogu soovitas oma 2006. a. novembri raportis Ministrite Komiteele muuhulgas luua uus kohtulik filtreerimissüsteem ning töötada välja Kohtu toimimise teatud organisatsioonilisi aspekte käsitlev statuut, mida oleks võimalik muuta lihtsamalt, kui seda nõuab Konventsiooni puhul rakendatav rahvusvahelise lepingu muutmise protseduur. Euroopa Nõukogu inimõiguste jälgimiskomitee kaalub erinevaid ettepanekuid.

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

www.echr.coe.int